

Stockholms
universitet

2008-06-11

Läroarutbildningskansliet
Ulla Hammarstrand
Kanslichef

FÖREDRAGNINGSLISTA

LÄRARUTBILDNINGSNÄMNDEN

DAG: Onsdag 18 juni 2008
TID: Kl 9.00 -16.00
PLATS: Stora skuggans vrdshus,
Frescati

ÄRENDE

FÖRSLAG TILL BESLUT

1	Protokolljusterare	
2	Dagordning och närvarorätt	
3	Information	
4	Anmälan av protokoll från nämndens sammanträden 2008-06-04	
5	Anmälan av ordförandebeslut
Bilaga 1	
6	Utbildning vid Rudolf Steinerhögskolan
Bilaga 2	Beslutas enligt förslag
7	Kombinationsutbildningen med
antagning ht 08. Bilaga utsänds senare	Beslutas enligt förslag
8	Fortsatt arbete med studiegangarna.
Bilaga utsänds senare.	Beslutas fastställa studiegangar enligt
förslag
9	Kursplaner för kurser vilka avses ingå i
lärarutbildningen. Bilaga utsänds senare.	Beslutas godkänna kurser att ingå i
lärarutbildningen enligt förslag
10	Utbildningsplan för Studie- och
yrkesvgledarprogrammet (SYV). Bilaga
utsänds senare	Beslutas fastställa utbildningsplan efter
enligt förslag

11	Studiegång för Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU). Bilaga 3	Beslutas fastställa studiegång enligt förslag
12	Rapport från arbetsgruppen för bedömning av VFU. Bilaga utsänds senare.	Beslutas att fastställa regler för VFU enligt förslag
13	Basgruppsarbetet a. Rapport från arbetsgruppen för utredning av basgruppsarbete för studenter antagna fr.o.m. ht 08. Bilaga utsänds senare b. Basgruppsarbete för studenter antagna till lärarprogram ht 05 – vt 08. Bilaga 4	Beslutas att fastställa organisation och regler för basgruppsarbete enligt förslag att fastställa regler för basgruppsarbete för studenter antagna till lärarprogram ht 05 – vt 08 enligt förslag
14	Variationer inom generella AUO (Bordlagt ärende 2/4 och 4/6). Bilaga 5	Beslutas fastställa ordning för generella AUO enligt förslag
15	Utredning av placering av f.d. Centrum för genus och utbildningsvetenskap, LHS, vid SU. Arbetsgruppens rapport. (Bordlagt ärende 4/6) Bilaga 6	Beslutas enligt förslag
16	Hemvistinstitutioner för studenter antagna ht 08. Bilaga 7	Beslutas enligt förslag
17	Antagningstal för lärarprogrammets ingångar. Bilaga utsänds senare	Beslutas enligt förslag
18	Studievägledare för lärarprogrammet. Bilaga 8	Beslutas enligt förslag
19	Examensmöjligheter för studenter enl. äldre examensordning. Bilaga utsänds senare.	Beslutas enligt förslag
20	Modersmålet som en del av lärarexamen för personer med utländsk lärarutbildning. Bilaga 9	Beslutas enligt förslag
21	Kvalitetskriterier för lärarutbildning.	Beslutas tillsätta arbetsgrupper för framtagande av förslag till kvalitetskriterier för utbildning på grun- och avancerad nivå respektive för forskning och utbildning på forskarnivå enligt förslag.
22	Reviderad utbildningsplan för specialpedagogprogrammet. Bilaga	Beslutas godkänna utbildningsplan enligt förslag.

utsänds senare.

23	Reviderad utbildningsplan för speciallärarprogrammet. Bilaga utsänds senare.	Beslutas godkänna utbildningsplan enligt förslag.
24	Fråga om utvidgad delegation till ordförande över sommaren, ”Sommardelegation”.	Beslutas att till ordförande för LUN delegera beslut i brådskande ärenden fram till nämndens nästa sammanträde 20/8.
25	Övriga frågor	

Stockholms
universitet

LUN 2008-06-14

Bilaga 1

DELEGATIONSBESLUT 2008

fattade enligt bemyndigande av Lärarutbildningsnämnden till ordförande/vice ordförande.

Ärende	Åtgärd
11. Utseende av representant i profilirådet Fritid - idrott – estetiska, tekniska lärprocesser. SMB	<u>2008-05-30</u> Beslutas utse Ola Svärd, Skolan för teknik och hälsa, KTH.
12. Utbildningsvetenskapliga institutioners ersättning för kostnader i samband med överföringen av Lärarhögskolans verksamhet till universitetet. SF	<u>2008-06-02</u> Beslutas enligt bilaga 8.
13. Utseende av fakultetsopponent, Betygsnämnd och ordförande vid Britt Jakobsons disputationssprov 2008-10-03 för avläggande av doktorsexamen i naturvetenskapsämnenas didaktik (dnr SU 452-2618-05).	<u>2008-06-09</u> Till fakultetsopponent utses professor Jan Schoultz, Institutionen för beteendevetenskap och lärande, Linköpings universitet och till ledamöter av betygsnämnden professor Astrid Pettersson, UMN, SU (samordnare), professor Johan Ehrlén, Botaniska institutionen, SU samt professor Ingrid Pramling, Institutionen för pedagogik och psykologi, Uppsala universitet. Till ledamotsreserv av betygsnämnden utses professor Christina Gustafsson, Pedagogiska institutionen, Uppsala universitet. Till ordförande under disputationssakten utses professor Astrid Pettersson. Det antecknades att handledaren, professor Per-Olof Wickman, och fakultetsopponenten får delta i betygsnämndens överläggningar men inte i besluten. De får inte närvara när beslut ska fattas.

Läroarutbildningen med inriktning mot waldorfpedagogik

Stockholms universitet (SU) har från den 1 januari 2008 övertagit ansvaret för den verksamhet som tidigare bedrevs vid Läroarhögskolan i Stockholm (LHS). Institutionsansvaret för rubricerade läroarutbildning ligger från och med övergången vid Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot tekniska, estetiska och praktiska kunskapstraditioner (UTEP), vid Naturvetenskaplig fakultet. En betydande del av utbildning är förlagd på Rudolf Steinerhögskolan (RSH).

Utgångspunkten vid Stockholms universitets övertagande av den särskilda läroarutbildningen med inriktning mot waldorfpedagogik var att skriva ett nytt avtal om förlängt samarbete. Samtidigt aktualiserades frågan om en utredning av den särskilda läroarutbildningens vetenskapliga grund bland annat i samband med att RSH ansökte om läroarutbildning även för grundskolans senare år. Utredningen sköts upp till prövningen av den förlängda läroarutbildningen och den löpande kvalitetsgranskningen beslutades ske bland annat genom fakultetsnämndens kontinuerliga prövning av kursplaner.

Vid en sådan granskning av elva kursplaner avseende utbildningen på RSH har Naturvetenskapliga fakultetsnämnden 4 juni 2008 beslutat

- att kurserna inte omfattar tillräckligt mycket ämnesteorier och till stor del vilar den ämnesteorier som ingår inte på vetenskaplig grund
- att den litteratur som används inom kurserna i alltför stor omfattning utgörs av litteratur som inte vilar på vetenskaplig grund

Vidare har Naturvetenskapliga fakultetsnämndens dekanus, i samråd med dekanerna för Samhällsvetenskapliga och Humanistiska fakulteterna konstaterat: *Med utgångspunkt i de inskickade förslagen till kursplaner och medföljande litteraturlistor samt de studiehandledningar för motsvarande kurser som finns tillgängliga på RSH:s hemsida gör vi bedömningen, att den litteratur och det ämnesteoretiska innehåll som finns i de nu ej godkända kursplanerna speglar det som RSH anser centralt i utbildningen till lärare med Waldorfinriktning. Detta medför att det enligt vår bedömning inte kan vara möjligt att ändra de föreslagna kursplanernas innehåll och litteratur på ett så avgörande sätt att dessa skulle kunna godkännas samtidigt som det som specifikt karakteriserar utbildningen inom Waldorfinriktningen behålls.*

Mot denna bakgrund har förutsättningarna för att fortsätta att bedriva den särskilda läroarutbildningen med inriktning mot waldorfpedagogik kraftigt förändrats. Om naturvetenskapliga fakultetsnämnden inte fastställer några kursplaner för kurserna faller förutsättningarna för Stockholms universitet att bedriva denna läroarutbildning. Som en konsekvens av detta måste Läroarutbildningsnämnden besluta att inställa antagningen av studerande till höstterminen 2008 och att successivt avveckla den nämnda läroarutbildningen. Redan antagna studenter kommer naturligtvis att kunna fullfölja sina studier som planerat. Läroarutbildningskansliet arbetar för närvarande fram ett förslag till avvecklingsavtal som kommer att ha en första diskussion med RSH om avtalsförslaget 17/6.

Sökande till den särskilda lärarutbildningen med inriktning mot waldorfpedagogik 2008 kommer att erbjudas plats på universitetets övriga lärarutbildningar med inriktning mot samma ålderskategorier och verksamheter.

Enligt förslaget till avvecklingsplan kommer lärarstuderande som påbörjat sin utbildning vid Rudolf Steinerhögskolan att få avsluta sin utbildning där i enlighet med de villkor som beskrivs nedan.

Den pågående utbildningen avser, enligt tidigare avtal med LHS, dels en lärarutbildning med inriktning mot förskolan, dels en inriktning mot skolår 1-6 i grundskolan. Förskollärarytutbildningen omfattar 210 hp och grundskollärarytutbildningen motsvarar för närvarande 240 hp (4 år). De aktuella utbildningarna har i huvudsak bedrivits vid Rudolf Steinerhögskolan med kurser inom det allmänna utbildningsområdet och examensarbetet förlagda vid SU.

Avsikten är således att studerande antagna 2007 och tidigare fullföljer sin utbildning enligt planerna under de villkor som beskrivs nedan:

1. Naturvetenskapliga fakultetsnämnden har begärt dispens hos rektor för att redan fastställda kursplaner gäller fram tills dess att de studenter som nu deltar i denna utbildning slutfört sina studier. Rektor har i beslut (2008- ??) medgivit denna dispens.

2. Naturvetenskapliga fakultetsnämnden ansöker hos rektor om att kurser som ges vid RSH under avvecklingsperioden inte behöver examineras med sjuogradig betygsskala

3. Generellt gäller för alla de kurser som ges vid RSH inom rubricerade lärarutbildning att examination sköts av personal anställd vid Stockholms universitet med nödvändig kompetens.

4. För studenter antagna fr.o.m. ht 07 ska, enligt regeringsbeslut, utbildning om 240 hp eller mer kunna ge examen på avancerad nivå. Examen på avancerad nivå kräver att utbildningen innehåller minst 60 hp på avancerad nivå samt ett examensarbete om minst 30 hp eller 2x15hp. För Rudolf Steinerhögskolan innebär detta att lärarutbildningen som leder till examen om 240 hp (4 år) måste utvecklas med en studiegång, där nämnda villkor för examen på avancerad nivå uppfylls.

Utvecklingen av den nya studiegången kräver att nya kurser och kursplaner utarbetas och sedan fastställs av aktuell fakultetsnämnd vid Stockholms universitet. Studiegången, inklusive kursförteckning för läroprogrammet med inriktning mot Waldorflärarytutbildning, ska beslutas av Lärarytutbildningsnämnden (LUN) vid Stockholms universitet.

5. Studenterna ska dokumenteras i Stockholms universitets Ladok-system. Rudolf Steinerhögskolan ansvarar för registrering av studenterna samt för rapportering av studieresultat och betyg. Registreringsuppgifter ska göras snarast, dock senast en vecka efter kursstart. Uppgifter om studieresultat ska rapporteras senast 10 dagar efter examinationstillfället.

6. De studerande som läser Waldorflärarytutbildning ska tillhöra Stockholms universitets studentkår.

7. Studerande som önskar få kurser examinerade efter det att lärarutbildningen med inriktning mot waldorfpedagogik i samarbete mellan RSH och SU avslutats har rätt att få sina resultat bedömda vid UTEP dock senast 2012 (?).

8. Borde här finnas något om hur nya generella krav som kan komma att ställas på lärarutbildning eller annan universitetsutbildning under avvecklingsperioden ska handläggas och beslutas?

RSH kommer att få ersättning för den utbildning som bedrivs inom den särskilda lärarutbildningen med inriktning mot waldorfpedagogik enligt samma principer som tidigare gällt.

Mot bakgrund av de radikalt förändrade förutsättningarna för den särskilda lärarutbildningen med inriktning mot waldorfpedagogik föreslås Lärarutbildningsnämnden besluta

- att** ställa in antagningen till hösten 2008 till den planerade utbildning med inriktning mot förskolan och grundskolan 1-6 år och erbjuda de sökande platser i motsvarande utbildningar vid Stockholms universitet
- att** avveckla den särskilda lärarutbildningen med inriktning mot waldorfpedagogik i takt med att redan antagna studenter fullgjort sin utbildning
- att** teckna ett avvecklingsavtal med Rudolf Steinerhögskolan som närmare regler villkoren för de studerande som ska fullfölja sin utbildning under avvecklingsperioden

Studiegång för studenter antagna H08 till Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) mot allmänna ämnen (90 hp)

Av Utbildningsplan för lärarprogrammet, beslutad 2008-04-02 framgår följande avseende utbildningsstruktur (s 9) och kursstruktur (s 15) för Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU):

Utbildningsstruktur, kategori D

D1: Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), lärarexamen mot allmänna ämnen (90 hp)
Utbildningen ger lärarkompetens för studenter som redan har erforderliga ämneskunskaper för två (skol)ämnen och ett godkänt examensarbete (självständigt arbete om minst 15 hp). Förutom generellt AUO ingår ämnesdidaktik och VFU samt ett examensarbete om 15 hp. Utbildningen leder till lärarexamen på grundnivå alternativt avancerad nivå, beroende på vilka förkunskaper den sökande har.

Kursstruktur, kategori D

D. Lärarytbildning där full ämnesteoritisk kompetens i (skol)ämnen/motsvarande är förkunskapskrav (90 hp)

D1: Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), lärarexamen mot allmänna ämnen (90 hp)

En aktuell kurslista beslutas inför varje läsår av LUN. Denna lista kan kompletteras av LUN under läsårets gång.

Förslag till beslut

KPU-rådet föreslår LUN besluta att

- den gamla läsordningen ska gälla även för de KPU-studenter, som påbörjar utbildningen hösten -08. Det innebär att studenterna under termin 1 ska läsa:
UDG04L Didaktik: teorier om lärande - 7,5 hp
UB201A Individens utveckling och socialisation – 7,5 hp
UQ201A Specialpedagogiska utmaningar - 7,5 hp
UC230F Utbildning, pedagogik och samhälle – i går, i dag, i morgon -7,5 hp
Läsordningen mellan kurserna kan variera.
- studenterna ska få en gemensam information om uppläggnings av studierna i början av hösten
- initialt avsätta medel motsvarande 10 % av en tjänst för en institutionssamordnare avseende termin 1
- delegera till ordförande att efter samråd med de fyra medverkande institutionerna utse en samordnare för AUO-kurser och information till KPU-studenter under termin 1. Samordnaren bör även ansvara för viss studievägledning.

Regionalt utvecklingscentrum, RUC
Gunnel Brolin

Basgruppsarbetet för studenter antagna H05 – V08

A. Angående arbete i basgrupper och examensbevis

Efter att ha resonerat med Helene Breitholtz, VFU-sekretariatet, Maria Wahréus, Studentavdelningen, och Sune Bengts föreslås

- att i examensbeviset införs texten : ”*Fullgjort arbete i basgrupper i enlighet med gällande utbildningsplan*”.
- att Lärarutbildningsnämnden, som huvudansvarigt för lärarprogrammen, överenskommer med Studentavdelningen om detta

B. Angående undantag från arbete i basgrupper

Det förslag till beslut, som diskuterades av LUN 2008-04-23, och som LUN återremitterade var följande:

a) *Undantag behöver göras för studenter som*

- *läser fristående kurs*
- *gör utbytesstudier*
- *läser kurs vid annan högskola*
- *antas till senare del av långa lärarprogrammet p g a tillgodoräkning t ex av gammal pedagogexamen eller byte av högskola under pågående utbildning*

Efter resonemang med Helene Breitholtz och Sune Bengts lämnas nu i stället följande förslag.

Förslag till ny beslutstext:

Undantag från obligatoriet med basgruppsarbete görs för studenter som

- antas till senare del av det långa lärarprogrammet p g a gammal pedagogexamen
- gör utbytesstudier inomlands eller utomlands

Konsekvenser för studenter som läser småämne/fristående kurs

Småämne är enligt bilaga 6 till protokoll från LUN 4 juni 2008 följande:

biologi för skolår 7-9 och gy; **kemi** för skolår 7-9 och gy; **fysik** för skolår 7-9 och gy; **geografi** för skolår 7-9 och gy; **företagsekonomi** för gy; **psykologi** för gy; **spanska** för skolår 6-9 och gy; **tyska** för skolår 6-9 och gy; **franska** för skolår 6-9 och gy.

Ytterligare småämnena kan komma att beslutas av LUN

Regionalt utvecklingscentrum, RUC
Gunnel Brolin

Om beslutet ovan fattas, dvs att studenter som läser småämne inte undantas från basgruppsarbetet, blir det konsekvenser som följer:

- LUN måste informera alla institutioner att basgruppsarbetet är obligatoriskt och att basgruppsdagarna ska schemaläggas.
- RUC får i uppdrag att hantera de eventuella studenter som, p g a sent beslut och sen information till institutionerna inför H08, inte kommer att kunna fullgöra sitt basgruppsarbete kommande termin.

Sammanfattning av förslag till beslut

För de studenter som antagits till lärarprogrammet H05 – V08 beslutas följande kring basgruppsarbetet,

- a) att i examensbeviset införs texten: ”*Fullgjort arbete i basgrupper i enlighet med gällande utbildningsplan*”
- b) att Lärarutbildningsnämnden, som huvudansvarigt för lärarprogrammen, överenskommer med Studentavdelningen om detta
- c) att undantag från obligatoriet med basgruppsarbete görs för studenter som antas till senare del av det långa lärarprogrammet p g a gammal pedagogexamen eller som gör utbytesstudier inomlands eller utomlands
- d) att information går ut till alla institutioner om att basgruppsarbetet är obligatoriskt och att basgruppsdagarna ska schemaläggas
- e) RUC får i uppdrag att hantera de eventuella studenter som p g a sent beslut inför H08, inte kommer att kunna fullgöra sitt basgruppsarbete kommande termin.

Läroarutbildningsnämnden

2008-06-04

Bilaga 4

Bilaga 4 till Läroarutbildningsnämndens sammäntrade den 4 juni 2008 består av yttranden som inkommit från AUO-rådet och KPU-rådet. Dessutom inkluderas den ursprungliga skrivelse, vilken yttrandena refererar till. Den utsändes som bilaga till nämndens möte den 2 april.

Stockholms
universitet

AUO-rådet 2008-05-16

Bilaga 4 a

Anders Gustavsson
Ulla Hammarstrand
LUN-nämndens ledamöter

AUO- rådets synpunkter på hur det allmänna utbildningsområdet ska organiseras i de kompletterande pedagogiska utbildningarna, KPU

AUO- rådet har granskat de föreslagna principerna för organisering av det allmänna utbildningsområdet i lärarprogrammets olika varianter samt Lärarutbildningsnämndens protokoll från den 23 april 2008 och vill lämna följande synpunkter till Lärarutbildningsnämnden att beakta:

AUO- rådet konstaterar att beslut redan tagits i nämnden (protokoll 23 april) att institution UTEP får hela utbildningsuppdraget för KPU yrkespedagoger/vårdpedagoger. AUO- rådet vill göra nämnden uppmärksam på att detta strider mot såväl förordningen som mot de principer som legat till grund för uppdelningen av AUO i en profilrelevant och en generell del. Denna 'inlåsning' av KPU-studenter gör det omöjligt att tillgodose studenternas rätt till samläsning och hindrar dem från att tillägna sig den gemensamma grund som övriga lärare delar samt avviker från principen att den institution som har starka forskningsområden inom ett ämne/kunskapsområde skall var den institution som får motsvarande utbildningsuppdrag.

AUO – rådet uttalar en oro för hur fördelningen av AUO inom KPU allmänna ämnen kommer att organiseras och vill understryka vikten av att undvika olyckliga särlösningar.

Anna Montelius
ordförande i AUO-rådet

2008-05-22
KPU-rådet

KPU-rådets yttrande över ”Principer för hur undervisningen i det allmänna utbildningsområdet ska organiseras i lärarprogrammets olika varianter”.

Anders Gustavsson menar i sin skrivelse att uppdelningen av AUO i en generell del och en del med relevans för den profil och ämnesinriktning som studenten valt är ett första steg i differentiering och han föreslår också att huvudprincipen för organiseringen av AUO i lärarprogrammets olika delar skall vara en successiv utveckling mot ökad differentiering.

KPU-rådet konstaterar att principerna om uppdelning av AUO i en generell del och en del med relevans för den profil och ämnesinriktning som studenten gjort som beskrivs i dokumentet är i överensstämmelse med hur KPU för närvarande är organiserat och med hur KPU-rådet föreslår att höstens verksamhet ska bedrivas. (Se KPU-rådets förslag för höstens verksamhet nedan)*. Samtidigt anser vi att det vore olyckligt om LUN i detta läge fattar principiella beslut som föregår den förutsättningslösa diskussion om organiseringen av KPU som rådet har för avsikt att påbörja hösten 2008.

Anders Gustavsson pekar också på att det under den närmaste tiden behövs en förstärkning av förankringen av undervisningen i lärarprogrammet i universitetets samlade forskning och beprövade erfarenhet, vilket innebär ett ökat samarbete över institutionsgränser vad gäller den profilrelevanta AUO:n såväl som generell AUO. KPU-rådet har inga invändningar mot denna ambition.

Dag som ovan,

För KPU-rådet/

Maria Jansson, ordförande

* Utdrag ur

Minnesanteckningar från möte med KPU-rådet 2008-05-19

Beslutas att

- den gamla läsordningen ska gälla även för de studenter, som påbörjar utbildningen hösten -08. Det innebär att studenterna under termin 1 ska läsa:
Didaktik: teorier om lärande - 7,5 hp
Individens utveckling och socialisation - 7,5 hp
Specialpedagogiska utmaningar - 7,5 hp
Utbildning, pedagogik och samhälle – i går, i dag, i morgon - 7,5 hp
Ordningen är oklar.

Till Lärarutbildningsnämnden

Principer för hur undervisningen i det allmänna utbildningsområdet ska organiseras i lärarprogrammets olika varianter

Mot bakgrund av att ett antal frågor väckts i LUN om hur undervisningen inom det så kallade allmänna utbildningsområdet ska organiseras har en utredning initierats som utmynnar i förslag till ett antal principer. Förslaget har samordnats av LUN:s ordförande med utgångspunkt ifrån de synpunkter som lämnats av AUO-rådet och lärarutbildningskansliet.

Eftersom det är särskilt bråttom att komma igång med planeringen av det allmänna utbildningsområdet inom den så kallade kompletteringsutbildningen (KPU), är ambitionen att fatta beslut om dessa delar vid LUN:s sammanträde 2/4. Tanken är att sedan sända ut förslaget i sin helhet på remiss till AUO- och KPU-råden och rådet för vård och yrkespedagogik och ta upp principerna till beslut vid ett senare sammanträde.

Nuvarande statlig reglering

Enligt Högskoleförordningens ska en utbildning som leder fram till lärarexamen omfatta tre integrerade delar: det *så kallade allmänna utbildningsområdet (AUO) motsvarande 90hp*, studier inom minst en inriktning mot ett ämne eller ämnesområde (60 hp) samt en specialisering (30 hp). Av det allmänna utbildningsområdet, ska minst 15 hp vara verksamhetsförlagda. Dessutom ska minst 15 hp av var och en av de valda inriktningarna vara verksamhetsförlagda. I den proposition (prop. 1999/2000) som låg till grund för den nuvarande lärarutbildningen (där det obligatoriska allmänna utbildningsområdet infördes) delas det allmänna utbildningsområdet upp i ett centralt kunskapsområde och tvärvetenskapliga studier.

Det övergripande målet med AUO är, enligt propositionen, att binda ihop de blivande lärarnas ämnesstudier med den praktisk-pedagogiska utbildningen i en stark lärarprofessionalitet. Målet beskrivs med utgångspunkt i den kritik som hade riktats mot den tidigare lärarutbildningen: *"Av kritiken mot de befintliga lärarutbildningarna framgår att studenterna inte ser ett klart samband mellan sina studier och sin framtida yrkesroll. Denna kritik riktar sig såväl mot den tidigare praktisk-pedagogiska utbildningen som mot den ämnesteoriska. Det är i detta sammanhang som det allmänna utbildningsområdet är av avgörande betydelse"* (prop. 1999/2000:135).

Det centrala kunskapsområdet ska enligt propositionen ta upp tre viktiga teman: *"Ett av de centrala kunskapsområdena rör frågor om lärande, undervisning och specialpedagogik. Ett annat kunskapsområde behandlar frågor om socialisation, kulturfrågor och samhälle. Det kan gälla hur man arbetar för att barns och elevers känsla för demokrati, samhörighet och solidaritet utvecklas. Lärarstudenten måste därför förvärva kunskaper om barns och elevers livssituation och uppväxtvillkor och om vuxna*

studerandes livsvillkor. Ytterligare ett centralt kunskapsområde sätter frågor om yrkesverksamhetens samhällsuppdrag, demokrati och värdegrund i fokus. Det innebär att lärarstudenterna måste analysera de grundläggande värderingarna ifråga om demokrati, etik, moral, jämställdhet och jämlikhet som samhället vilar på. Det berör såväl relationer mellan människor som människors förhållande till miljö och andra livsformer” (prop. 1999/2000:135).

De tvärvetenskapliga studierna ska, enligt propositionen, ”*uppmärksamma olika sätt att organisera och tillägna sig kunskap och samtidigt bidra till studenternas ämneskunskap” (prop. 1999/2000:135).*

Sammanfattningsvis anges att ett mycket viktigt, övergripande mål med hela AUO är att ”*Det allmänna utbildningsområdet bör organiseras så att studenter med olika inriktningar och specialiseringar möts i utbildningen och det bör fördelas över en längre period av lärarutbildningen. Med denna uppläggnig ökar möjligheterna för ett naturligt samarbete mellan lärare med olika kompetens i den framtida yrkesutövningen” (prop. 1999/2000:135).*

Önskemålen om att utveckla och differentiera undervisningen inom det allmänna utbildningsområdet

Några av de frågor som väckts i LUN, och som har att göra med undervisningen inom det allmänna utbildningsområdet, rör mera specifikt möjligheterna till differentiering av undervisningen av studenter med olika ämnesinriktningar och framtida verksamhetsfält. En fråga har att göra med att lärarstudenter som exempelvis ska arbeta i förskolan och i gymnasiet kan ha olika intressen och delvis olika behov av framtida lärarkompetenser. En annan har att göra med hur man ska organisera undervisningen inom det allmänna utbildningsområdet i den korta lärarutbildning eller KPU.

En av de huvudprinciper som föreslås (se nedan) för organiseringen av AUO i lärarprogrammets olika varianter vid Stockholms universitet är en successiv utveckling mot ökad differentiering.

Det första steget i en differentiering av undervisningen inom det allmänna utbildningsområdet

Ett första och mycket omfattande steg mot ökad differentiering tas från och med hösten 2008 (då den nya utbildningsplanen ska börja gälla) i och med att det allmänna utbildningsområdet delas upp i en generell del (45 hp), en del (30 hp) med relevans för den profil och den ämnesinriktning som studenten valt, samt ett examensarbete(15 hp). Idén med att avgränsa ett särskilt ämnes/profilrelevant AUO sammanhänger i sin tur med idén att dela in lärarprogrammets studiegångar i ett antal profilområden, där studiegångar med likartat ämnesinnehåll, och likartade framtida verksamheter, samlas i gemensamma organisatoriska enheter.

Denna nyordning skapar således stora möjligheter att utforma undervisningen inom AUO på olika sätt inom de olika profilområdena. Visserligen finns det vissa saker som måste behandlas i alla ämnes/profilrelevanta AUO-kurser¹ men friheten för profilgrupperna är här trots allt stor. Denna första utveckling mot ökad differentiering planeras och genomförs från

¹ En lista på obligatoriska teman som måste behandlas arbetas fram av LUK på basis av de tidigare förslag som presenterats bland annat av AUO-rådet och beslutas senare av LUN.

och med hösten 2008. Resultatet ser vi först under vårterminen 2008 och då kan vi ha ett underlag för att avgöra hur differentieringsprocessen kan drivas vidare.

Kompletteringsutbildningen

Kompletteringsutbildningen om 90 hp, för lärarstudenter som redan är färdiga med sina ämnesteoritiska studier, kan delas in i en del där studenterna ska bli yrkeslärare och en annan där de blir lärare i andra, allmänna ämnen. Av yrkeslärarna har några inriktning mot vårdpedagogik.

Även för KPU innebär den nya indelningen i en generell och en ämnes/profilrelevant del förutsättningar till differentiering. Det faller sig naturligt att ämnes/profilrelevant AUO för KPU-studenterna, med färdiga ämnesstudier inom exempelvis språk eller matematik, ska bestå i profil/ämnesrelevanta kurser som kan ges inom de profilområden där dessa ämnen hör hemma. På samma sätt som andra blivande lärare behöver KPU-studenterna naturligtvis också en generell kunskap som i hög grad sammanfaller med vad andra lärarstudenter får inom generellt AUO.

När det gäller fördelningen mellan ämnes/profilrelevant respektive generellt AUO förefaller det naturligt att samma fördelning skulle gälla för KPU-studenter som för andra lärarstudenter. Samtidigt har särskilt yrkesvarianterna av KPU periodvis haft en mera profilanpassad utbildning. En viktig fråga i detta sammanhang är vilken kompetens som krävs hos de lärare/institutioner som ska ge de ämnes/profilrelevanta och de generella AUO-kurserna. För KPU innebär det dels att de profil/ämnesrelevanta kurserna bör ges på de institutioner där respektive profilområde har sin kunskapsbas, dels att generellt AUO läses vid de utbildningsvetenskapliga institutioner med den bästa kunskapsbasen för dessa kurser. För yrkes- och vårdlärare finns den bästa kunskapsbasen för profil/ämnesrelevant AUO sannolikt på den institution som har huvudansvar för dessa varianter av lärarprogrammet. Kunskapsbasen för de generella AUO-kurserna är sannolikt densamma för andra varianter av lärarprogrammet. Förslag till fördelningen av dessa uppdrag inför LUN:s beslut bör inhämtas såväl från AUO-rådet som från KPU-rådet och rådet för vård och yrkespedagogik. Ett förslag lämnas från det sistnämnda rådet i ett annat ärende på dagordningen till sammanträdet 2 april.

Målet att ge lärarstudenter vid Stockholms universitet djupa och forskningsbaserade ämneskunskaper

Både i målen för universitetets nya lärarutbildning och i direktiven till den arbetande lärarutbildningsutredningen betonas vikten av såväl fördjupade ämneskunskaper som den professionella lärarkompetensen. Lite förenklat kan man här tala om tre olika typer av ämneskompetens: ämnesteoritisk kompetens, i exempelvis historia eller matematik, utbildningsvetenskaplig ämnesdidaktisk kompetens (historiedidaktik, matematik med didaktisk inriktning) och ren utbildningsvetenskaplig kompetens. Vid Stockholms universitet finns sedan länge en stark ämnesteoritisk forskningsbas. Pedagogiska institutionen, med bland annat utbildningsvetenskaplig forskning, har också en 50-årig historia vid universitetet och tre nya institutioner (DoPa, BUV och Specped) med ren utbildningsvetenskaplig inriktning har skapats från och med sammanslagningen med Lärarhögskolans 2008. De övriga fyra utbildningsvetenskapliga institutionerna (UMN, USOS, UHS och UTEP) har olika ämnesdidaktiska profiler. De utbildningsvetenskapliga institutionerna har i varierande grad, genom forskning och beprövad erfarenhet i verksamhetskontakter, den starkaste kunskapsbasen för de blivande lärarnas professionalitet.

På sikt måste utrymmet för alla typerna av ämnesstudier öka men det viktiga när det gäller målet om ökat ämnesdjup under den allra närmaste tiden blir nog att stärka förankringen av undervisningen i lärarprogrammet i universitetets samlade forskning och beprövade erfarenhet.

När det gäller ämnesstudier i betydelsen studier i historia, svenska eller matematik är det viktigt att utbildningen, så långt det går, integreras med den forskning som bedrivs i dessa ämnen. Det ökade ämnesdjupet på det ämnesdidaktiska kunskapsområdet utvecklas mest naturligt på de fyra nya institutionerna med dessa inriktningar. De har redan en viss kompetens på dessa områden men en fortsatt utveckling av forskningen inom respektive ämnesområde är också en viktig förutsättning för att denna kompetens vidareutvecklas. Detta blir en viktig uppgift för LUN. Universitetets organisation, där dessa institutioner integrerats i respektive fakulteter tillsammans med exempelvis historiska, matematiska institutionen och institutionerna för nordiska språk och litteraturvetenskap, bör också kunna positivt bidra till denna vidareutveckling. Ett viktigt ansvar för de ämnesdidaktiska institutionerna blir att, tillsammans med de rena ämnesinstitutionerna som historia och matematik, utveckla lämpliga ämnes/profilrelevanta AUO-kurser för KPU-studenter.

De utbildningsvetenskapligt orienterade institutionerna som ligger på samhällsvetenskaplig fakultet har ett särskilt ansvar för att öka ämnesdjupet och forskningsanknytningen i generell AUO. Det är här universitetet har den starka forskningsbas som kan underbygga den professionella lärarkompetens som generell AUO ska leda till. Det innebär att det är lika viktigt att lärarstudenternas undervisning på detta område ges av lärare och institutioner där den starkaste kompetensen och forskningen på dessa områden finns som att ämneskunskaper inom exempelvis historia, matematik och svenska ges av institutioner som har en stark forskning i dessa ämnen.

För att universitetets samla kunskap och kompetens på bästa sätt ska kunna tas tillvara i generellt AUO krävs emellertid också att kurser över institutions- och ämnesgränserna utvecklas. Det kan exempelvis innebära att undervisningen inom det kunskapsområde som behandlar frågor om socialisation, kulturfrågor och samhälle förstärks genom samarbete mellan någon av de utbildningsvetenskapliga institutionerna vid Samhällsvetenskaplig fakultet och Socialantropologiska institutionen, Sociologiska institutionen eller enheten för etnologi vid humanistisk fakultet. Vanligtvis saknar dessa institutioner tillräcklig kunskapsbas för att ensamma kunna ta ansvar för att forskningen om exempelvis samhälle och kultur sätts in i den professionella lärarkompetensens perspektiv och ett kurssamarbete med en utbildningsvetenskaplig institution torde därför ofta vara en bra lösning.

Förslag

Följande principer föreslås för hur undervisning inom det allmänna utbildningsområdet ska organiseras från och med hösten 2008, som tillägg till den utbildningsplan som beslutades 17 mars:

Undervisning inom det allmänna utbildningsområdet anpassas successivt till studerandes framtida (skol) ämnes- och verksamhetsinriktningar

Det första steget i denna anpassning består i att kurserna inom ämnes/profilrelevant AUO genomförs och dessa erfarenheter får sedan ligga till grund för nästa steg.

Lärarutbildningsnämndens ”beställningar” av kurser inom det allmänna utbildningsområdet bör styras av målet att kurserna ska ges där universitetets starkaste forskningskompetens på

det aktuella ämnesområdet finns. Lika viktigt är emellertid att den kursgivande institutionen ska kunna ge de blivande lärarna en stark lärarprofessionalitet med beredskap att hantera alla de uppgifter en lärare ställs inför i framtidens svenska skola.

Kurserna i generellt AUO om 45 hp är obligatoriska för alla lärarstudenter. Det gäller också de korta programmens kompletterande utbildning KPU, och dess speciella varianter med inriktning mot vård- och annan yrkespedagogik. För att kurserna för KPU-studenter ska uppfylla de kvalitetskrav som beskrivs ovan bör LUN:s beslut baseras på förslag till fördelningen av uppgifterna för dessa kurser som inhämtas såväl från AUO-rådet som från KPU-rådet och rådet för vård och yrkespedagogik.

Målet att det allmänna utbildningsområdet bör organiseras så att studenter med olika inriktningar och specialiseringar möts i utbildningen och härmed får förutsättningar för ett naturligt samarbete med lärare med annan kompetens tillgodoses genom att alla lärarstuderande gemensamt går kurser i AUO motsvarande minst 30 hp.

Läroverstyrelsen skriver till rektor och påtalar att den eventuella omfördelning av uppgifter inom läroverstyrelsen som blir en följd av att läroverstyrelsen successivt allt mera integreras i universitetets hela verksamhet kräver en beredskap för att anställningsansvaret för personal kan behöva flyttas mellan universitetets olika enheter och institutioner.

Gunilla Bjéren
Hillevi Lenz Taguchi
Kajsa Ohrlander
Sirrku Männikkö-Barbutiu

Till Lärarutbildningsnämnden

UTREDNING AV PLACERING AV F.D. CENTRUM FÖR GENUS OCH UTBILDNINGSVETENSKAP (CGUV) VID LÄRARHÖGSKOLAN I STOCKHOLM VID SU I SAMBAND MED SAMGÅENDET

Inledning

På uppdrag av Lärarutbildningsnämnden har Gunilla Bjéren och Hillevi Lenz Taguchi blivit utsedda att föreslå en framtida placering av ansvar för frågor kring genus och utbildningsvetenskap, som tidigare drevs vid Lärarhögskolans Centrum för genus och utbildningsvetenskap. Till utredningen har även knutits Kajsa Ohrlander (tidigare föreståndare vid CGUV) samt Sirrku Männikkö-Barbutiu från Lärarutbildningskansliet.

Gruppen har sammanträtt vid tre tillfällen och vill härmed presentera följande förslag.

Bakgrund

Vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickors och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan skall motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar skall i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller. (Gällande gemensam läroplan för Grundskolan, förskoleklassen, förskolan och Fritidshemmen Lpo94/Lpfö98)

Frågor som gäller det som i förskole- och skolsammanhang allmänt kallas värdegrundsfrågor är reglerade från staten på flera sätt; dels i förskolans och grundskolans läroplaner, dels i Lärarutbildningarnas årliga regleringsbrev, dels i gällande lagstiftningar; skollagen och diskrimineringslagen. I citatet ovan från grundskolans och förskolans gemensamma nu gällande läroplan skrivs tydligt ut att traditionella könsmonster och könsroller ”*skall motverkas*” av de vuxna som arbetar i dessa skolformer.

År 2006 godkändes en lag som förbjuder diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (Lag 2006:67). Den lagen utgår från de fem diskrimineringsgrunderna: Sexualitet, kön, etnicitet, religion och funktionshinder. Att driva och genomföra lärarutbildningar samt förskole- och skolverksamhet är således politiska uppdrag som inte bara handlar om att utveckla kunskaper och färdigheter, utan även att aktivt påverka elevers uppfattningar om kvinnligt och manligt och deras sätt att vara flickor och pojkar på mer jämställda sätt. Dessa ska också sättas i relation till ovanstående marginaliserings/diskrimineringsgrunder.

Svenska läroplaner har sedan Lpo 1969 särskilt föreskrivit målsättningar vad gäller jämställdhetsfrågor och betonat att flickor och pojkar måste få tillgång till specifika ämnesinnehåll och färdigheter i förskolan och skolan på jämställda villkor.

... att pojkar och flickor bör få samma undervisning och stimuleras att intressera sig för samma slag av arbetsuppgifter inom olika ämnen utan också att skolan bör rikta samma sociala förväntningar mot båda könen. Skolan bör utgå från att män och kvinnor kommer att ha samma roll i framtiden, att förberedelserna för föräldrarollen är lika viktig för pojkar som för flickor och att flickorna har anledning att vara lika yrkesinriktade som pojkar. Information om könsrollsfrågor bör ges på alla stadier. Redan när barnen börjar skolan har de i allmänhet bestämda uppfattningar om att vissa egenskaper, intressen, beteenden osv är mera lämpade för det ena eller andra könet. De utsätts ofta för påverkan från omgivningen att anpassa sig till traditionella könsroller genom attityder hos många vuxna, genom massmediernas framställning m m. Det är skolans uppgift att göra eleverna medvetna om denna påverkan och stimulera dem att kritiskt analysera och debattera den (Lgr 69, s.49-50).

Styrande dokument för grundskolan har haft en tydlig framtidsinriktning och stark medvetenhet om möjligheterna att påverka elevers uppfattningar och framtida karriärval via ett pedagogiskt arbete. Ett 40 tal olika stora försöksverksamheter och reformer har genomförts i grundskolan av olika regeringar. Trots detta visar forskning att skolans personal inte på allvar arbetar med dessa frågor i sitt pedagogiska arbete. Konsekvenserna har blivit att de könsstereotypa val som särskilt präglar västerländska samhällen, med flickors och pojkars polariserade val på arbetsmarknaden som innebär att flickor här väljer bort matematik och teknik, vilket de inte gör i Östeuropa och Asien, kvarstår. På senare år visar såväl forskning som utvärderingar från Matematikdelegationen och Skolverket att även pojkar alltmer väljer bort matematik mot bakgrund av att det är ett hårt, rationellt och "manligt" och "tråkigt" skolämne, i takt med att samhället blivit alltmer fokuserat på media, estetik och kommunikation. Pojkars sämre skolprestationer allmänt, och problem med våldsamma och språkligt underutvecklade maskulinitetskonstruktioner har på senare år förflyttat fokus från flickor till pojkar vad gäller jämställdhetsfrågorna i förskolan och skolan.

På senare år har utredning efter utredning konstaterat att jämställdhet gynnar båda könen och samhällets ekonomiska utveckling i stort. I ett perspektiv av en allmänt utbyggd förskola och betydelsen av ett "livslångt lärande" har nya regeringar lagt starkare fokus på allt yngre barn. Under devisen "vi måste börja med de allra yngsta" tillsatte den förra regeringen en politiskt blandad delegation att utreda jämställdhet i förskolan år 2003. Denna konstaterade stora nationella brister i lärarutbildningarna vad gäller kön/genus och värdegrundsfrågorna i undervisningen av förskolläro- och lärarstudenter.

På lärarhögskolan i Stockholm påbörjades ett fortbildnings- och utvecklingsarbete vad gäller dessa frågor på initiativ av dåvarande rektor Eskil Franck. *Centrum för genus och utbildningsvetenskap* bildades år 2002 för att särskilt bevaka, driva och utveckla kön/genus (och andra diskrimineringsgrunder) både som värdegrundsfrågor och som kunskaps/akademiska frågor i lärarutbildningarna. En utvärdering av Centrums verksamhet gjordes 2006 av Eva Mark. Den utvärderingen pekade på att ett Centrum inte kan ansvara för att det politiska uppdraget kring jämställdhet säkerställs inom lärarutbildningarna utan menade att det krävs "jämställdhetsintegrering", dvs. att jämställdhetsaspekten byggs in i lärarutbildningarna och att Högskolans ledning tar det yttersta ansvaret för att så sker.

Som en konsekvens av sammanslagningen med Stockholms universitet har *Centrum för genus och utbildningsvetenskap* upphört och de arbetsuppgifter och utvecklingsområden som det utvecklat "hamnat mellan stolarna". Vi menar att ansvaret för jämställdhetsintegreringen nu vilar på Stockholms universitet genom Lärarutbildningsnämnden som har ledningsansvaret för lärarutbildningen vid Stockholms Universitet.

För att förskolor och grundskolor skall kunna genomföra sina undervisningsuppdrag kring jämställdhet (och därmed förbundna frågor kring klass, etnicitet, sexualitet, religion, funktionshinder) krävs förståelse för vad detta värdegrundsuppdrag konkret kan innebära för utmaningar för pedagoger. Men det krävs också specifik vetenskapligt grundad kunskap om hur barns och ungas komplexa könsidentiteter skapas i mötet med innehåll och undervisning inom alla ämnesområden; allt för att ojämställdhet, segregering och diskriminering i samhället skall kunna motverkas aktivt under barns och ungas uppväxt och förskole- och skoltid.

I tider av ett allt starkare fokus på skolans *kunskapsinnehåll* behöver lärarutbildningarna på SU betona att *kunskap tas upp på olika sätt* av lärande individer i förhållande till aspekter av kön, klass, etnicitet, religion, funktionshinder och ålder i den undervisning som bedrivs. Detta för att kunna uppfylla gällande lagstiftning, följa regleringsbrev och gällande läroplaner för förskolans, skolans, förskoleklassens och fritidshemmets arbete.

Förslag

Mot denna bakgrund är det av största vikt att garantera att den verksamhet som bedrivs av Centrum för genus- och utbildningsvetenskap utvecklas. Förutsättningarna är goda eftersom Stockholms universitet redan har ett starkt och aktivt Centrum för genusstudier.

Våra förslag utgår från att de frågor vi är satta att behandla kräver insatser av skilda slag och inom skilda områden. Vi urskiljer följande viktiga områden:

- 1) Man måste skapa visioner, profiler och begrepp för genus och jämställdhet inom lärarutbildningen vid Stockholms Universitet.
- 2) Det är absolut nödvändigt med utbildning och fortbildning för lärarutbildare, för studenter och för redan verksamma lärare.
- 3) För att detta ska kunna förverkligas måste ett övergripande ansvar identifieras.
- 4) Satsningen måste omfatta kontinuerlig uppföljning och utvärdering.

För att förslagen ska kunna förverkligas krävs resurser och anställningar.

Ansvarsfrågan

1. att Lärarutbildningsnämnden ger varje enskild utbildningsvetenskaplig institution i ansvar att utveckla kunskap, kurser och undervisning gällande kön/genus i förhållande till institutionens aktuella ämnesinnehåll och undervisningsområden i såväl lärarprogrammen som i de fristående kurser som riktar sig mot lärare, förskollärare, fritidspedagoger och annan förskole- och skolpersonal.

Stockholms universitets lärarutbildningsprofil

2. att besluta att Stockholms universitets lärarutbildning skall ha en uttalad jämställdhets- och mångfaldsprofil.

Rekrytering vid de utbildningsvetenskapliga institutionerna

3. att uppdraga till de utbildningsvetenskapliga institutionerna att vid varje kommande anställning av lektor, oavsett ämnesinnehåll, tillse att antällningen uppfyller krav på för ämnet relevant kunskap om kön/genus, jämställdhet, diskriminering och lika behandling, samt dokumenterad erfarenhet av att vederbörande kan bedriva undervisning med utgångspunkt i sådan kunskap.

Fortbildning av adjunkter och lektorer vid de utbildningsvetenskapliga institutionerna

4. att uppdra till Utbildningspedagogiskt centrum (UPC) att driva obligatorisk fortbildning för alla lärarutbildare i grundläggande kön/genus- och mångfaldsperspektiv anpassat till respektive ämnes och verksamhetsområde inom lärarutbildningen.
5. att avsätta ekonomiska medel till UPC att genomföra ovanstående fortbildningsåtgärder under de kommande 5 åren.

Profilområden

6. att uppdra åt profileråden inom lärarutbildningarna att bevaka köns/genus- och mångfaldsperspektiven i de olika lärarutbildningskurserna, i såväl läroprogrammen som fristående kurser.

Forsknings- och kunskapsutveckling

7. att uppdra till Centrum för genusvetenskap att tillsätta en lektorsanställning på heltid i utbildningsvetenskap med inriktning mot genus för att stärka forsknings- och kunskapsutvecklingen inom området genus och utbildning vid SU.
8. att avsätta medel för tillsättande av en sådan lektorsanställning med placering vid Centrum för genusvetenskap enligt punkt 7.

Fortbildning av förskollärare, fritidspedagoger och lärare på fältet

9. att uppdra åt Regionalt utvecklingscentrum att särskilt driva fortbildningskurser riktade mot verksamma lärare, förskollärare och fritidspedagoger kring kön/genus och mångfald i förhållande till innehåll, kunskap och färdigheter på alla förskole- och skolområden.

Utvärdering

10. att uppdra till särskild utredare att årligen under de kommande 5 åren följa upp de olika utbildningsvetenskapliga institutionernas arbete med frågor som rör kön/genus och mångfald i undervisningen, kursutveckling, fortbildning osv.
11. att avsätta medel för utvärdering enligt punkt 10.

Stockholm den 3 april 2008

Gunilla Bjéren

Hillevi Lenz Taguchi

LUK/ L-E Olofsson
2008-06-11

Lärarutbildningsnämnden 2008-06-18

Hemvistinstitutioner för studenter antagna från och med höstterminen 2008

Redan före årsskiftet beslutades att alla studenter, antagna till vt 2008 och tidigare, skulle placeras på en så kallad hemvistinstitution. För dessa studenter blev någon av de utbildningsvetenskapliga institutionerna hemvistinstitution utifrån studentens val av första inriktning. Det beslutades vidare att man ska registrera hemvistinstitutionen för varje student i LADOK-systemet.

Föreliggande handling tar upp placeringen för de studenter som antas från och med höstterminen 2008. De huvudsakliga uppgifterna framgår av nedanstående förslag till ansvarsfördelning. Det bör dock observeras att ett antal utredningar kring administrativa frågor och deras handläggning inom SU har initierats och kan komma att påverka fördelningen av ansvar. LUN har också skrivit till rektor angående en särskild utredning av hur lärarutbildningen (bör) administreras.

Inför 2009 föreslås också att hemvistinstitutionerna får ersättning för det arbete som utförs avseende programadministrationen. Formerna för detta kommer att utredas särskilt och delvis vara beroende av de andra pågående utredningarna.

Fördelning av studenter på hemvistinstitutioner (1)

Studenterna antas till olika studiegångar och varje studiegång tillhör ett profilområde.

Följande ansvarsfördelning föreslås:

Antagna inom profilområde:	Hemvistinstitution:
Lärande i förskolan	DoPA
Fritidspedagogik och lärande	UTEF
Naturvetenskap och Lärande	UMN
Matematik och lärande	UMN
Samhälle, kultur och lärande	UHS
Svenska, språkutveckling och lärande	USOS
Moderna språk och lärande	USOS
Idrott, fritid och lärande	UTEF
Estetiska och tekniska läroprocesser	UTEF

Fördelning av ansvar och uppgifter till hemvistinstitutionerna (2)

HI=hemvistinstitution

AI= annan institution som deltar i lärarprogrammet men inte är hemvist för studenten.

Institutionsansvar (HI):

- Byte av studiegång inom och mellan profilområden (studenten meddelar HI, som kontaktar mottagande institution som bedömer om byte är möjligt. Om det är OK övertar mottagande

institution ärendet, om ej OK meddelar HI, alternativt mottagande institution studenten (HI har ansvaret)

- Studieuppehåll (studenten meddelar HI, som registrerar i LADOK)
- Återupptagande av studier. Studenten meddelar HI, som reder ut vilken kurs som studenten skall fortsätta med. HI kontaktar mottagande institution som, i mån av plats antar studenten till den aktuella kursen.
- Avbrott på program (studenten meddelar HI, som registrerar i LADOK)
- Hantering av inaktiva studenter
- Mottagande av nya studenter (välkomstbrev mm)
- Ev studievägledning på programnivå (utreds)
- Ev tillgodoräkning på programnivå (utreds)
- Byte av studieort (samordning med berörda institutioner)

Vid behov kan studentavdelningen hjälpa institutionerna med behörighetsgranskning.

Institutionsansvar (AI+HI):

- Studievägledning/studieinformation avseende den egna institutionens kurser och verksamhet
- Antagning och reservantagning till den egna institutionens fristående kurser
- Tillgodoräknande avseende den egna institutionens kurser

Kort beskrivning av övriga enheters ansvar och uppgifter (för närvarande)

LUN/kansli-ansvar

- Utbildningsplan
- Dimensionering avseende studiegångar inom profilområdena (via profilråden)
- Beslut om vilka kurser som får ingå i en lärarexamen
- Utbud av valbara kurser, efter förslag från institutionerna.
- Byte av partnerområde
- Ev studievägledning på programnivå (utreds)
- Ev tillgodoräkning på programnivå (utreds)

Studentavdelningsansvar

- Behörighetskontroll och antagning till lärarprogrammet (även reservantagning)
- Ev studievägledning på programnivå (utreds)
- Ev tillgodoräkning på programnivå (utreds)

Förslag till beslut:

Läro- och utbildningsnämnden beslutar att:

- fördela hemvistansvar för antagna studenter fr o m ht08 enligt ovan (1)
- hemvistinstitution skall ha uppgifter och ansvar enligt ovan (2)
- ekonomisk kompensation skall utgå till hemvistinstitutionerna fr o m 2009
- frågan om ev ekonomisk ersättning för ht 2008 utreds särskilt och tas upp i LUN efter sommaren

Studievägledning för läroarprogrammet

Läroarutbildningsnämnden gav den 14 maj kansliet i uppdrag att ta fram ett förslag för en tillfällig lösning för anställning och finansiering av studievägledare med ansvar för läroarprogrammet.

Personal

Tre personer som arbetat som studievägledare finns nu kvar vid SU. En av dem har fast anställning vid RUC, de övriga två har tidsbegränsad anställning vid studentavdelningen. Alla dessa personer är intresserade av att arbeta med studievägledning för läroarprogrammet under tiden fram till 2009-06-30. Diskussioner om arbetsuppgifter och lön pågår.

Personalfrågan kan därför anses vara löst.

Placering

Anställningen kan göras vid Läroarutbildningskansliet. För den fysiska placeringen finns ännu inget förslag

Finansiering

De omedelbara stödinsatser avseende studievägledningen på programnivå som föreslås ovan beräknas kosta ca 900 tkr under resten av 2008. LUN kan bidra med 300 tkr genom att använda den budgetpost avseende ev åtgärder med anledning av HSV:s granskning som finns orörd. Resterande 600 tkr måste finansieras genom den ram som institutionerna förfogar över.

Detta kan ske genom en uttaxering från de utbildningsvetenskapliga institutioner som idag har ett "hemvistansvar", och därmed också ansvar för studievägledningen. Nackdelen med denna modell är att den drabbar enbart några institutioner medan alla i läroarutbildningen medverkande institutioner skulle dra nytta av de extra studievägledningsinsatserna.

En mer rättvis modell är att ingen uttaxering alls sker 2008 och att kostnaden härbärgeras på LUN/LUK under resten av 2008. För att täcka detta "underskott" sker en uttaxering från alla i läroarutbildningen medverkande institutioner i förslaget till budget för 2009.

Förslag till beslut:

LUN beslutar att bidra till täckningen av de extra kostnaderna för tre studievägledare under perioden 1/7 - 31/12 2008 med 300 tkr.

LUN beslutar vidare att resterande del av kostnaden t.o.m 2009-06-30 taxeras ut av alla i läroarutbildningen medverkande institutioner under 2009 på samma sätt som för övriga LUN-avdrag.

Placering

Anställningen kommer att göras vid Läroarutbildningskansliet. Den fysiska placeringen är dock inte klar.

Åsa Cornelius
Föreståndare RUC
Regionalt utvecklingscentrum, RUC

Till LUN:s arbetsutskott

”Modersmålet” som en del i en lärarexamen

Stockholms universitet har det nationella samordningsansvaret för ”kompletterande utbildning för personer med utländsk lärarutbildning” – ULV-projektet.

Till ULV-projektet sökte i första antagningsomgången personer med lärarexamen från 54 olika länder. Situationen har varit den samma vid andra och tredje antagningstillfället.

Bland ULV - studenterna finns personer med lärarexamen i sina respektive hemspråk och/eller gedigna utbildningar i språken. Det är angeläget – som vi ser det – att dessa personer kan få använda ”modersmålet” också i en svensk lärarexamen. Det borde vara bättre att ha en examen med t ex ryska och matematik än att vara ettämneslärare i matematik.

Arabiska går redan att kombinera med ett annat ämne men vi tycker att modersmålet generellt borde kunna utgöra en inriktning i lärarexamen i kombination med ett annat större ämne. Behoven av olika språk varierar över tid – nu vill fler skolor t ex ha undervisning i kinesiska.

Enligt examensordningen krävs för undervisning i modersmål en inriktning om minst 90 högskolepoäng inom relevant ämnesområde Vi önskar ett tillägg till utbildningsplanen som möjliggör att personer med utländsk lärarexamen och kunskaper i modersmålet motsvarande 90 hp kan ha modersmålet som inriktning i en lärarexamen också på Stockholms universitet.

Övriga högskolor inom ULV-projektet tillämpar redan detta.

Åsa Cornelius

Regionalt utvecklingscentrum (RUC)